

השתתפות חיל הים במבצע ולווטה

מאת: מנחם בן-ימי, אלחוטאי אח"י 'דרום אפריקה'¹

מבצע מעניין שבו לקחתי חלק בשירותי כאלחוטאי בחיל הים היה מבצע "ולווטה". בספטמבר 1948 התכונן חיל האוויר להטיס לישראל שישה מטוסי קרב ספיטפייר שנרכשו בצ'כוסלובקיה ושופצו בה. המבצע, תחת שם הקוד "ולווטה", היה מורכב הן מהבחינה הטכנית והן מהבחינה הדיפלומטית. בדרך ארצה היה הכרח לטוס מעל כמה מדינות באירופה, לנחות נחיתות ביניים (בתחפוזות שונות) לשם תדלוק, ולבסוף לטוס טיסה ארוכה מעל לים התיכון. היה חשש לשלום הטייסים במקרה של נפילה לים והתעורר צורך לקיים עם המטוסים קשר רצוף, לאורך כל המסלול. אוניות חיל הים הצטוו לפטרל בכוננות חיפוש והצלה, כל אחת לאורך קטע מסוים של מסלול הטיסה המתוכנן. על כל אוניה הורכב מכשור מיוחד לקשר ים-אוויר והוצב, בנוסף לאלחוטאי הרגיל, גם אלחוטאי מחיל האוויר. ל"דרום אפריקה" הוקצב קטע באזור קפריסין. כל המבצע אפוף הסודיות גרם להתרגשות גדולה בקרב אלה שלקחו בו חלק. בחיל האוויר ובחיל הים. בעת ההפלגה קיים אלחוטאי חיל האוויר קשר בין המטוסים לבין המטה שלו, ואני - בין האוניות המפטרלות לבין המטה שלנו. הודות לעוצמת המשדר של ציידת הלווייתנים, היינו למוקד הקשר בין אוניות חיל הים לחיל האוויר. שמחנו לראות את המטוסים חולפים מעלינו, ושמחנו פי כמה לקבל את הידיעה שכל המטוסים נחתו בשלום בבסיס חיל אויר בישראל. במלחמת העצמאות שינתי על "דרום אפריקה", ולאחר מכן כאחראי לקשר בשייטת הקטנה, שכללה ארבע או חמש ספינות משמר קטנות. היחידה שבאחריותי כללה תחנת אלחוט מרכזית ב"אלבטרוס", ספינה נייחת שעגנה בנמל חיפה, וארבעה אלחוטאים נוספים שעבדו במשמרות.

הערת מערכת האתר: מנחם בן-ימי היה בוגר קורס הגדעונים המיוחד במרסיי והגדעוני בספינת המעפילים 'מולדת'. שירת בחיל הים ולאחר מכן נהיה מומחה בתחום הטכנולוגיה של הדיג. סיפורו על התקופה מפורסם בדף ה'סיפורים אישיים' של האתר.

¹. קטע מהספר האוטוביוגרפי בהוצאה פרטית 'בנתיבי החיים – סיפורו של מנחם בן-ימי', 2009